

Nr. 3 - 2021

MILJØ

Magasinet

The background of the cover is a photograph of a wind farm. In the foreground on the left, a large, grey, cylindrical tower of a wind turbine is partially visible. The landscape is hilly with patches of snow and green vegetation. Two other wind turbines are visible in the distance. A silver car is parked on a dirt road in the lower middle ground. The sky is clear and blue.

NMF-Nytt III

Leders ord!

Stortingsvalget nærmer seg med stormskritt og mange spør hvilket parti jeg og Miljøvernforbundet mener er det beste alternativet. Dette er vanskelig å svare på, samtidig som det egentlig er lett. Hvilket parti som passer for hver enkelt er ikke oss gitt å svare på, vår partipolitiske uavhengighet er viktig for oss, men, stem for miljøet!

Dette stortingsvalget må vektes på miljø, knapt noen saker er viktigere, miljøkrisene står i kø, den ene mer alvorlig en den andre. Felles for alle er at vi kan gjøre noe, og vi kan faktisk stanse den negative utviklingen, men vi må handle nå. Det betyr ikke nødvendigvis at man må stemme tradisjonelle miljøpartier som Rødt, MDG eller SV, det finnes gode mennesker med gode miljø intensjoner i alle partier, men de må stemmes frem.

Hvilket parti som i så måte er best avhenger helt av den enkeltes samlede overbevisninger, men, når jeg blir spurt råder jeg til å stemme for miljøet, og det mener jeg gjøres best ved å stemme på det partiet som i helhet fører en politikk som samsvarer med din egen miljøtankegang. Så lenge du bruker stemmeseddelen til å fronte miljø som en viktig sak gjør du det rett,

uansett hvilket parti du stemmer på. Slik kan vi gjøre hele det politiske Norge grønnere. De store etablerte partiene og den tunge politikken får vi (med nyanser) uansett hvem som vinner. Det er da vi som velgere kan sørge for at de gode enkeltpersonene og mindre politiske partier får avgjørende stemmer og stor påvirkningskraft.

Personlig tror jeg Norge vil ha godt av et regjeringsskifte, og jeg tror det er overhengende viktig å få så mange «grønne» stemmer som mulig inn i posisjon. For meg er eksempelvis saker som «Nei til vindindustri på land og til havs», å stoppe tap av natur og å få oppdrettsindustrien inn i lukkede systemer viktige saker i valgmaten. Det er så langt jeg har funnet kun ett parti som ser ut som de fronter de for meg riktige sidene av sakene jeg nevnte, men det finnes flere akseptable miljøvalg, selv om vi da som miljøvernere må jobbe litt hardere i noen saker. Jeg vet altså i hvilken retning min stemme skal gå. Ikke fordi jeg nødvendigvis tror Moxnes, Bastholm eller Lysbakken ville blitt en god statsminister, men fordi disse og partiene de leder har en viktig og helt nødvendig stemme for miljøet i tiden som kommer og alle retningsvalgene som må tas i norsk politikk.

Hva som skjer på miljøfronten om/når det blir et regjeringsskifte er det ingen som vet, men jo flere som stemmer for miljøet jo tryggere er vi. Både nasjonal og internasjonal politikk styres i dag av det stadige jaget etter økonomisk og materiell vekst. Dette gagner ikke naturen, det biologiske mangfoldet,

naturressursene eller de som kommer etter oss.

At Norge, og verden forøvrig, står midt i en klima- og naturkrise har lenge vært godt kjent av våre politikere, men lite har vært gjort for å stanse denne utviklingen. Dvs. det har blitt gjort mye, også med «grønt stempel» men, veldig ofte ser vi at begrepet grønn har blitt misbrukt og at det er stadig økonomisk vekst og mer industri som er målet, ikke en grønnere og mer miljøvennlig fremtid. Resultatet er økende tilfeller av ekstremvær og store tap av uberørt natur, biologisk mangfold og matjord.

Mange har fått med seg og reagert på den nylig fremlagte rapporten fra FN som slår fast at økende ekstremvær verden over skyldes menneskeskapte klimaendringer. Rapporten er dessverre ikke den første og blir neppe den siste i rekken. Faktisk er rapportene så mange, og advarer mot både kommende klimakrise og for ikke å glemme en naturkrise som er minst like dramatisk. De regjeringene som nå ikke tar dette på alvor, vil skrive seg inn i historiebøkene som de som visste, men valgte å heller fortsette festen litt til, på våre barns bekostning

Vi trenger derfor så mange grønne stemmer som mulig, fra alle politiske partier inn på tinget snarest. Alt tyder på at festløvene i de store partiene må tvinges inn i en mer miljøvennlig fremtid.

Godt valg alle, bruk stemmen din, og bruk den klokt, det er nå vi tar valgene som sikrer naturen vår og oss en fremtid!

Miljøvernforbundets hovedstyre 2021 - 2022

Norges Miljøvernforbund avholdt 30.04.21 Miljøting. Miljøtinget er organisasjonens høyeste organ der de tillitsvalgte diskuterer og vedtar bl.a strategi framover det kommende året og gjør valg av nye styremedlemmer.

Leder Ruben Oddekalv.
(Regionleder region Vest).

Politisk nestleder Ørjan Holm.
(Regionleder Nord-Norge).

Styremedlem Jan-Hugo Holten.
(Regionleder Sør-øst-Norge).

Organisatorisk nestleder
Henrik Rutledal.
(Styremedlem region Vest).

Styremedlem Arne-Roger Hansen.
(Regionleder region Midt-Norge).

Styremedlem Kato Oksnes.
(Styremedlem region Vest).

NMF- Nytt, et medlemsblad fra Miljøvernforbundet.

Ansvarlig redaktør: Ruben Oddekalv.

Forsidebilde: Norges Miljøvernforbund.

Redaksjonen: Ørjan Holm og Arnfinn Nilsen.

HOPPET I HAVET: Flere personer skal ha kastet seg i vannet for å aksjonere mot utbygging av vindkraftverk på Haramsøya i Møre og Romsdal. Foto: Per Bertil Farstad

VINDKRAFTMOTSTAND PÅ HARAMSØYA:

Demonstranter hoppet i vannet for å stoppe stort havfartøy

HARAMSØYA (TV 2): Flere personer demonstrerte mot vindkraft på Haramsøya ved å klamre seg til fortøyninger i vannet.

Faksimile TV2.no 16.04.21.

En hardt prøvet lokalbefolkning på Haramsøya kjemper et tappert slag mot det som kan beskrives som noe, ikke mindre enn et overgrep fra det kommunalt eide Zephyr og fra offentlige myndigheter. Siste utvei er sivil ulydighet som er en lovlig aksjonsform beskyttet gjennom norsk lovverk.

De pågående aksjonene er ikke noe annet resultatet av en inngående frustrasjon av å få hele lokalsamfunnet sitt endevendt og ødelagt, og av å

aldri bli sett eller hørt. Her har våre myndigheter fullstendig sviktet sin aller viktigste samfunnsoppgave, nemlig den å ta vare på alle innbyggerne og så sikre alle et godt bo- og nærmiljø. Forvaltningen har sviktet folket ved å ensidig ivareta næringsinteressene som selv befinner seg i helt andre kanter av landet eller fra utlandet.

Lokalbefolkningens interesser og behov er fullstendig oversett til tross for at de har frembrakt

mange viktige klagepunkt og en lang rekke dokumentert grove saksbehandlingsfeil. Viktige lover og forskrifter tilsidesettes og brytes til ensidig nytte for noen få som skal ta de lokale naturressursene på annenmanns eiendom og stikke fortjenesten i egen lomme. Da er det slett ikke rart at vanlige ordinære mennesker ikke finner noen annen utvei enn å demonstrere sin misnøye med samfunnet grovt urettferdige behandling

ved lovbeskyttet sivil ulydighet.

Flere lokale aksjonister i sjøen vs. 5 politibiler, 7 biler fra Securitas + de to som er fast stasjonert på området, og en båt fra Ålesund Havnevesen. Nærmere 70 politi- og vaktstyrker ble kalt ut i forbindelse med dagens aksjon. Norges

Miljøvernforbund er også til stede for å vise vår støtte til Haramsøya og de mange flotte menneskene som nå benytter sivil ulydighet for å vise sin misnøye med storsamfunnets overgrep. Det er ganske spesielt at det faktisk er Drammen kommune og Viken fylkeskommune som sammen med en rekke andre

østlandskommuner som gjennom sitt selskap Zephyr som nå bruker makt for å ødelegge Haramsøya. Til sammenligning var det 30 politifolk

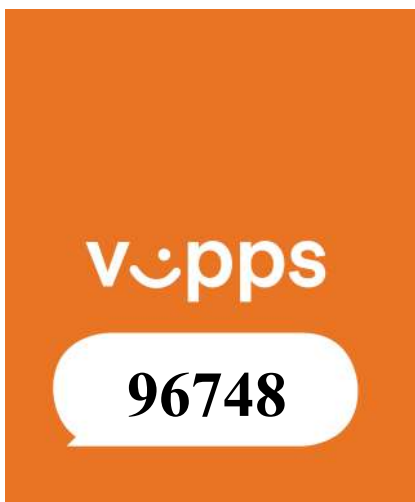
under **demonstrasjonene mot monstermastene i Hardanger.**

At dette er noe som opprører folk både lokalt og over hele landet er hevet over enhver tvil. Nå er det på høy tid våre myndigheter innser hvilket feilgrep de har begått og setter en stopper for disse unødige og vanvittige miljøødeleggende vindkraftutbyggingene. Folket har fått nok. Mer enn nok!!!

Aksjonene er pågående, mer informasjon følger...

Se mer om aksjonene på Haramsøya i media:

- TV2 – [Demonstranter hoppet i vannet for å stoppe stort havfartøy](#)
- E24 – [Personer hoppet i vannet ved Haramsøya – hindret skip med vindturbiner](#)
- NRK – [Vindkraft på Haramsøya \(tidslinje\)](#)

NMF krever at man umiddelbart skrinlegger planene om nok en håpløs nedslakting av villreinen på Hardangervidda, og i områdene Setesdal Austhei og Setesdal Ryfylke!

Foto: Arnfinn Nilsen

Villreinen må forvaltes på naturens premisser og en økologisk balanse må gjenskapes i Nasjonalparken. Planene om en fellingskvote på Hardangervidda på 700 voksne reinsdyrbukker, 1000 - 1500 voksne simler, pluss ungdyr og kalv av en total bestand på ca. 6000 vinterdyr, er fullstendig meningsløst og spiller hasard med overlevelsen av en betydelig del av den europeiske villreinbestanden. Skyter man ned bestanden til en såkalt «genetisk levedyktig bestand» og lar det være tilbake 500 - 1000 dyr som Mattilsynet anbefaler, oppnår man kun å umuliggjøre en «naturlig» håndtering av CWD, slik flere

nå peker på som den beste løsning. En så dramatisk nedskyting, av opp mot 70 - 80% av bestanden, vil også kun redusere bestanden, mens forholdet mellom friske og syke dyr reduseres proporsjonalt. Det eneste man med dette kan oppnå er å ødelegge bestanden man forsøker å ivareta. Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen. Dette gjør vi svært dårlig ved å skyte ut genetisk viktige dyr og redusere stammen til en ekstremt minimum. Vi er fullstendig klar over at skrantesyke eller CWD er en svært farlig/dødelig sykdom for hjortedyr. Et betimelig spørsmål er allikevel hvor farlig CWD faktisk er for

bestanden i et langt perspektiv. Mye tyder på at CWD ikke er en ny sykdom. Gamle historier fra reinfjellet forteller jo også om jegere som skjøt ut og «gravde ned» det de kalte for «slevere/skrapdyr», noe NMF selvsagt mener er en fornuftig del av viltforvaltning hvor man selvsagt tar ut åpenbart syke og lidende dyr. Likevel er en nedslakting av friske, store bukker og «eldre» dyr helt forkastelig i forhold til et håp om å nødvendig genetisk variasjon og styrke og å gjenopprette den nødvendige økologiske balansen.

Genmaterialet og dynamikken i flokkene vil svekkes/forstyrres vesentlig og kanskje i så stor grad at hele bestanden kan trues av utryddelse. Nedslaktingen i Nordfjella har dessuten vist oss med all mulig tydelighet, at denne metoden ikke var effektiv nok til å «utrydde» CWD i området. Det burde være unødvendig å peke på det, men vi velger å gjøre det likevel: De største og sterkeste bukkene har uten tvil det beste genmaterialet. Disse må følgelig bevares og ettersom en storbukk i snitt kun bedekker ca. 10 simler, så må man selvfølgelig ta vare på nok av dem. Der må dessuten være nok yngre bukker igjen, til å overta når de gamle storbukkenes tid er omme. Videre er det også sann at de mest erfarne simlene leder flokkene. Deres erfaring med hensyn til trekkruiter, beiteområder, farer og kalvingsområder, er nøkkelen til flokkenes overlevelse på sikt.

Dette blir stadig viktigere på Hardangervidda ettersom området som helhet er under et stadig økende press fra menneskelig aktivitet som forstyrrer reinens naturlige forflytting og variasjonsmuligheter i opphold, beite og fødeområder.

Dette må også sees i lys av at man i en såkalt «genetisk levedyktig» bestand ikke har noe rom for naturlige hendelser. Det tas ikke høyde for ulykker. Hvis bestanden skal reduseres til et levedyktig minimum, kan en ulykke, tilsvarende lynnedslaget på Hardangervidda i 2016 som tok livet av 323 dyr og snøskredet i Snøhetta i 2006 som tok livet av 245 dyr, føre til at bestanden ikke lenger er genetisk levedyktig. Med anbefalt reduksjon av bestanden av voksen bukk på over 2,5 år til under 300 dyr, er det heller ikke tatt høyde for ulykker eller naturlig dødelighet, eller hvordan dette vil virke inn på kalvings-tidspunkt og kalvenes overlevelse.

Ytterligere momenter for ikke å skyte ut villreinstammer der skrantesyke oppstår.

NMF mener tilfeller av skrantesyke kan oppstå spontant (sporadisk Prionsykdom) og kan oppstå hvor som helst, når som helst. Vi er av den oppfatning av at denne sykdommen har vært til stede i naturen siden tidens morgen, en «Ursykdom», som ikke er blitt oppdaget før en begynte å screene spesifikt etter nettopp denne sykdommen. Det er allerede konkludert at det syke dyret blant villreinstammen på Hardangervidda ikke ble smittet av dyr fra Nordfjella

før stammen der ble skutt ut. Det er også oppdaget sporadiske tilfeller i etterkant av nedskytingen i samme område, og også hos elg i Selbu i 2016. Det at det er forskjellige varianter av sykdommen tilsier, at slike sykdommer spontant kan dukke opp i flere områder fremover. Ingen har heller klart å fastsette hvor den første smitten i Nordfjella kom ifra. Sykdommen har en lang inkubasjonstid på 1-2.5 år før sykdommen bryter ut hos et dyr og blir dødelig.. Dette betyr at sykdommens «dødsrate» på en bestand er avhengig av hvor stor reproduksjonen hos arten er. Hos villreinen i Norge blir simlene normalt drektige hver høst fra de er 1,5 år gamle og til de er 12-14 år gamle, det er også kjent tilfeller hvor simlene bli drektige første brunst, når de er 4-6 måneder gamle. Bukkene blir også kjønnsmodne når de er 1,5 år men får ikke delta i paringen før de er 3-5 år alt ettersom hvor sterk bestanden er. Forplantningsraten hos villrein i Norge gjør at det er heller tvilsomt om CWD vil kunne utgjøre en reell utrydningsfare for dyrene. Dette særlig dersom man styrker dyrenes økologiske miljø ved å gjeninnføre naturlig predasjon, slik at syke dyr plukkes ut i god tid før de er synlig syke sett med menneskeøyne. Ingen vet med sikkerhet hva som vil skje om skrantesyke får spre seg i Norge. Effektene av skrantesyke må vurderes i et 100-200 års perspektiv, slik man nå har vedtatt å gjøre i Yellowstone nasjonalpark i USA. Om skrantesyke får utvikle seg fritt, er det fullt mulig vi da en periode ikke har

jaktbare bestander av villrein. Og i verste fall får vi generelt lite hjortedyri isolerte bestander, som dør ut og som så rekoloniseres av friske hjortedyr. En slik tilstand er forventet å inntre sannsynlig i USA om 100-200 år i hvert fall for mulhjort. Hvitehalehjorten har veldig høyt reproduksjons-potensial og vil klare seg bedre.

Her snakker en altså om et hundre år perspektiv, og hvor usikkerheten på følgende for en bestand er meget stor. Det er heller ikke her noen som mener dette utgjør en reell fare for mulhjort som art, men at bestanden blir lav en periode og ikke høstbar for mennesker. NMF vil ikke kunne tolerere at man slakter ned ville bestander og bokstavelig talt går over lik for å sikre jaktbare bestander. I alle naturlige økosystemer varierer mengdene av de forskjellige artene i sykluser. Spredning av sykdommen. Man har hele tiden forholdt seg til at sykdommen spres gjennom direkte kontakt av dyr som har fått sykdommen i lymfesystemet i en tidlig fase av sykdommen gjennom spytt og avføring. I den senere tiden har flere forskere begynt å lure på om sykdommen utvikler seg til smittsom, fra spontan og sporadisk prionsykdom, så som NMF hevder har vært til stede i naturen hele tiden. Man peker på at sykdommen sannsynligvis utvikler seg til smittsom via «kannibalisme», da det finnes flere eksempler på at dyr gnager på både friske og felte gevirer muligens grunnet mineralmangel, stress eller innlært uvane. At kannibalisme kan medføre uheldige konsekvenser er velkjent, det beste eksempelet på spredning

VG har fått tilgang til videoar som viser korleis skytinga frå helikopter foregjekk.

Den omfattende statlige jakten på rein fra helikopter ble gjennomført i 2018 i området -

Faksimile VG 29.11.2017.

av prionsykdommer via «kannibalisme» er Kugalskapen, også kjent som «Mad Cow Disease», som utviklet seg fra såkalt tvungen kannibalisme, via beinmel i maten. NMF mener at denne forklaringen, med gnaging på gevirer kan forklare hvorfor sykdommen går fra en ikke spredende spontan og sporadisk sykdom, til en sykdom som fører til smitte hos andre dyr i samme populasjon. NMF mener at hvis dette er tilfelle befester det vår mistanke om at dette er en sykdom som kan dukke opp spontant og sporadisk, og kommer til å gjøres igjen og igjen hos alle våre hjortedyr i all tid.

NMF mener at prion-sykdommen skrantesykesyke har vært til stede i naturen siden tidens morgen, og kan dukke opp spontant og

sporadisk når som helst og hvor som helst, blant alle våre hjortedyr. Denne sykdommen kan derfor ikke utryddes ved å skyte ut bestander hver gang den dukker opp, og går over til å bli smittsom.

NMF mener det er grunn til å tro at slike sykdommer alltid har vært til stede, og en ser overhodet ikke tegn til at denne sykdommen kommer, eller har tatt livet av hele bestander.. At det kanskje ikke blir så mange dyr å jakte på i et 100-200 års perspektiv er selvsagt ikke noen grunn til å skyte ned en bestand hvor over 99 % av dyrene er friske.. Ettersom det ikke finnes noen form for naturlig predasjon på Hardangervidda, med jagende rovdyr, er det naturlig å anta at villreinen blir mer stasjonær og at dyrenes kondisjon gradvis svekkes. Fra flere hold påpekes det også at økt

menneskelig aktivitet i og rundt villreins kjerneområder medfører til at dyrene blir mer stasjonære. Dersom dyrene er stasjonære vil smitterisikoen være større og er den fysiske almenntilstanden svekket, vil sykdommen ramme hardere. VKM (2021) stadfester: «Store rovdyr er i praksis utryddet fra Hardangervidda, også fra nasjonalparken.

Villreinstammen reguleres i dag gjennom jakt. Som økosystem er derfor Hardangervidda svært endret, og dyrenes helsetilstand (kondisjon, parasittbelastning og forekomst av sykdommer) kan sees i lys av den kunstige livssituasjonen som villreinen her har.»- Sitat slutt.

Det er derfor naturlig å vektlegge behovet for å gjeninnføre rovdyr som naturlig skulle høre hjemme i

villreinens habitater. Det er rovdyrenes ”oppgave” i et økologisk system å ta ut svake/syke dyr. Deres naturlige egenskaper gjør dem bedre i stand til å finne disse svake dyrene, enn oss mennesker. Den første simlen som ble liggende igjen etter helikopterjaging i Nordfjella, ville aldri fått leve så lenge med sykdommen om de naturlige rovdypene var til stede. Rovdyr som naturlig vandrer inn i nasjonalparkene, bør få lov til det og fredes der. Å gjenskape økologisk balanse er selvfølgelig ikke noe som kan gjøres over natten, men må sees på i et lengre perspektiv. Ordinær jakt må derfor tillates foreløpig, for å holde antallet villrein på et nivå der det er næring nok til dem. Jakt må selvfølgelig underlegges strenge regler som kan bidra til å skape en genetisk sterk og derved levedyktig bestand, på lang sikt. Nødvendige prøver må tas av alle felte dyr, også på sikt. Klinisk syke dyr og klinisk mistenkelige dyr må tas ut. NMF mener rovdyp er en stor del av en naturlig løsning på problemet, rovdyp på Hardangervidda er derimot ikke forenelig med sau på beite. Beitebruk i Hardangervidda nasjonalpark er av økologiske hensyn problematisk på flere områder. Sau/småfe på beite i Hardangervidda Nasjonalpark er jo også en type menneskelig påvirkning som bør kunne avvikles uten større problemer. Vi har ikke behov for ”Høyfjellslam”, og det er godt om tilgjengelige beiteområder i Norge hvor ikke buskapen medfører dramatiske konsekvenser for en truet villreinbestand og faunaen i en hel nasjonalpark. Det fjerner

også problemet med salt og foringsplasser, som man vet øker smitterisikoen blant villrein. NMF kan være villige til å diskutere unntak for mindre og lokalt tilhørende besetninger, hvor for/saltslikkesteiner er plassert utenfor villreinområdet, noe som også vil begrense sauens bruk av hele Nasjonalparken. Også Universitetet i Bergen mener omfattende sauebeiting er en fare for hele økosystemet i fjellet: «*Sauen beiter på mange av de same plantene som lemen og andre smågnagere lever av. (...) Dermed kan det bli matmangel (...) Dersom det blir dokumentert at for sterk sauebeiting i fjellet er grunnen til at dei gode smågnagaråra uteblir, er det dramatisk. Mykje av dyrelivet i høgfjellet i Noreg er tilpassa sykliske svingningar i smågnagarbestandane. Til dømes har snøugla, fjelllåken, fjelljoen og fjellreven store problem med å klara seg utan gode smågnagarår. Indirekte gir dette òg negative verknader for mellom anna rypa og vadefuglane i høgfjellet.*» - Sitat slutt. Hele økosystemet hvor villreinen er en viktig del må ivaretas og i dette hører ikke sau og andre domestiserte beitedyr hjemme. Allerede i 2003 gikk en av våre fremste biologer – Professor ved institutt for biovitenskap, Universitetet i Bergen, Harald Kryvi – ut med en artikkel om forholdene i Hardangervidda Nasjonalpark. Han karakteriserte nasjonalparken som “et høytliggende landbruksområde, i hovedsak lagt til rette for å glede sau, jegere, turister og fiskere.”

Han skriver videre at Norge faktisk ikke har avsatt et eneste område med et helhetlig økosystem som inkluderer også store rovdyp. I 2015 var Prof. Kryvi sammen med professorene Nils Chr. Stenseth og Dag O. Hessen fra Universitetet i Oslo drivkraften bak “biologoppropet”, som flere hundre biologer i Norge og Sverige signerte. Oppropet uttrykte dyp bekymring for fremtiden til de store norske rovdypene og fremholdt viktigheten av at Norge snarest kommer i gang med å sikre arealer med intakte økosystemer, med minst mulig menneskelig påvirkning. Å gjenoppbygge økosystemer med alle dens arter – inkludert topp-predatorer – er blant hovedstrategiene for å imøtegå naturkrisen. Dette ble stadfestet av FNs naturpanel (2019), er et av 13 tiltak anbefalt av 15 000 miljøforskere i Bioscience (2017) og ble gjentatt som en av de tre viktigste strategiene mot naturkrisen i den FN-støttede Chatham House-rapporten «Food system impacts on biodiversity loss» (2021). Det er ingen vitenskapelig tvil om at naturlig hjemmehørende arter, herunder topp-predatorer, har en udiskutabel positiv effekt på økosystemene de hører hjemme i. NMF mener norsk naturforvaltning med Mattilsynet i spissen går med ryggen inn i fremtiden når de i mangel på bedre økologisk forståelse velger å handtere sykdomsforløp hos en vill bestand etter egne erfaringsprinsipper hentet fra erfaring med tamme besetninger i kontrollerte omgivelser. Man forsøker å tilpasse naturen til menneskets behov, i stedet for å sørge for

villreinens habitater. Det er rovdyrenes ”oppgave” i et økologisk system å ta ut svake/syke dyr. Deres naturlige egenskaper gjør dem bedre i stand til å finne disse svake dyrene, enn oss mennesker. (Den første simlen som ble liggende igjen etter helikopterjaging i Nordfjella, ville aldri fått leve så lenge med sykdommen om de naturlige rovdirene var til stede.) Rovdyr som naturlig vandrer inn i nasjonalparkene, bør få lov til det og fredes der. Å gjenskape økologisk balanse er selvfølgelig ikke noe som kan gjøres over natten, men må sees på i et lengre perspektiv. Ordinær jakt må derfor tillates foreløpig, for å holde antallet villrein på et nivå der det er næring nok til dem. Jakt må selvfølgelig underlegges strenge regler som kan bidra til å skape en genetisk sterk og derved levedyktig bestand, på lang sikt. Nødvendige prøver må tas av alle felte dyr, også på sikt. Klinisk syke dyr og klinisk mistenkelige dyr må tas ut. NMF mener rovdyr er en stor del av en naturlig løsning på problemet, rovdyr på Hardangervidda er derimot ikke forenelig med sau på beite. Beitebruk i Hardangervidda nasjonalpark er av økologiske hensyn problematisk på flere områder. Sau/småfe på beite i Hardangervidda Nasjonalpark er jo også en type menneskelig påvirkning som bør kunne avvikles uten større problemer. Vi har ikke behov for ”Høyfjellslam”, og det er godt om tilgjengelige beiteområder i Norge hvor ikke buskapen medfører dramatiske konsekvenser for en truet villreinbestand og faunaen i en hel nasjonalpark. Det fjerner

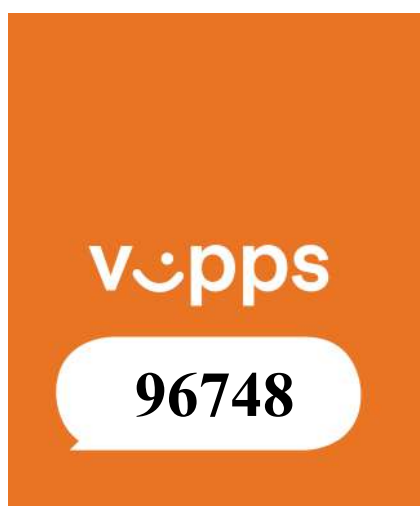
også problemet med salt og foringsplasser, som man vet øker smitterisikoen blant villrein. NMF kan være villige til å diskutere unntak for mindre og lokalt tilhørende besetninger, hvor for/saltslikkesteiner er plassert utenfor villreinområdet, noe som også vil begrense sauens bruk av hele Nasjonalparken. Også Universitetet i Bergen mener omfattende sauebeiting er en fare for hele økosystemet i fjellet: «*Sauen beiter på mange av de same plantene som lemen og andre smågnagere lever av. (...) Dermed kan det bli matmangel (...) Dersom det blir prova at for sterk sauebeiting i fjellet er grunnen til at dei gode smågnagaråra uteblir, er det dramatisk. Mykje av dyrelivet i høgfjellet i Noreg er tilpassa sykliske svingningar i smågnagarbestandane. Til dømes har snøugla, fjellåken, fjelljoen og fjellreven store problem med å klara seg utan gode smågnagarår. Indirekte gir dette òg negative verknader for mellom anna rypa og vadefuglane i høgfjellet.*» - Sitat slutt. Hele økosystemet hvor villreinen er en viktig del må ivaretas og i dette hører ikke sau og andre domestiserte beitedyr hjemme. Allerede i 2003 gikk en av våre fremste biologer – Professor ved institutt for biovitenskap, Universitetet i Bergen, Harald Kryvi – ut med en artikkel om forholdene i Hardangervidda Nasjonalpark. Han karakteriserte nasjonalparken som “*et høytliggende landbruksområde, i hovedsak lagt til rette for å glede sau, jegere, turister og fiskere.*” Han skriver videre at Norge

faktisk ikke har avsatt et eneste område med et helhetlig økosystem som inkluderer også store rovdyr. I 2015 var Prof. Kryvi sammen med professorene Nils Chr. Stenseth og Dag O. Hessen fra Universitetet i Oslo drivkraften bak “biologoppropet”, som flere hundre biologer i Norge og Sverige signerte. Oppropet uttrykte dyp bekymring for fremtiden til de store norske rovdirene og fremholdt viktigheten av at Norge snarest kommer i gang med å sikre arealer med intakte økosystemer, med minst mulig menneskelig påvirkning. Å gjenoppbygge økosystemer med alle dens arter – inkludert topp-predatorer – er blant hovedstrategiene for å imøtegå naturkrisen. Dette ble stadfestet av FNs naturpanel (2019), er et av 13 tiltak anbefalt av 15 000 miljøforskere i Bioscience (2017) og ble gjentatt som en av de tre viktigste strategiene mot naturkrisen i den FN-støttede Chatham House-rapporten «Food system impacts on biodiversity loss» (2021). Det er ingen vitenskapelig tvil om at naturlig hjemmehørende arter, herunder topp-predatorer, har en udiskutabel positiv effekt på økosystemene de hører hjemme i. NMF mener norsk naturforvaltning med Mattilsynet i spissen går med ryggen inn i fremtiden når de i mangel på bedre økologisk forståelse velger å handtere sykdomsforløp hos en vill bestand etter egne erfaringsprinsipper hentet fra erfaring med tamme besetninger i kontrollerte omgivelser. Man forsøker å tilpasse naturen til menneskets behov, i stedet for å sørge for

at vi mennesker må tilpasse oss den naturen vi er totalt avhengige av. Mattilsynet argumenterer også for at ekstraordinær jakt blir nødvendig og nok en gang agerer Mattilsynet som bøddel ovenfor norsk natur. De trekker frem bruk av helikopter som et effektivt middel og ser tydeligvis ingen grunn for å respektere forvaltningens jakttider. Dette er jakttider som er satt for å ivareta dyrene best mulig og for å ikke påføre dyrene unødig lidelse og belastning i forhold til dyrenes naturlige livssykluser igjennom året. De åpner for at den statlige jakten kan foregå på ulike tider av året, på bukk også om våren og forsommeren, helt uten å ta hensyn til at både bukene og ikke minst simlene på dette tidspunktet er på sitt svakeste etter en ofte hard vinter og ikke minst at kalving kan foregå i hele perioden.

Her bør man også merke seg at simler som stresses, jages og forstyrres vesentlig fort kan komme til å kaste (abortere) kalvene før tiden er inne. Den statlige jakten i Nordfjella står også for mange som en fadese og prosessen var med rette utsatt for kraftig kritikk og flere politianmeldelser for lovbrudd mot både viltlov og dyrevelferdslov. Noe som også ble underbygget av de skutte dyrenes helsetilstand etter å ha blitt jaget rundt med motoriserte farkoster i ukesvis midt i sin mest sårbare periode. NMF er av den klare oppfatning av at nedslakting av størstedelen av villreinbestanden på Hardangervidda er definitivt feil løsning på problematikken rundt CWD og mener man har alt å vinne på å basere motstand og mulig bekjempelse av CWD på økologiske prinsipper og støtte opp og om mulig hjelpe «naturens gang» heller en å nok en gang lade geværet når noe uforutsett skjer i naturen.

Løsningen på CWD i Norge ligger i å gjenoppbygge naturlige økosystemer, i tråd med anbefalinger fra både norske og internasjonale eksperter på natur og økosystemer. Som et ledd i denne prosessen må også menneskelig påvirkning i nasjonalparken begrenses som et ledd i å sikre villrein-stammen naturlige forhold og gjøre det mulig for bestanden å gjenoppta sin naturlige livsstil og vandringsmønster igjen, sammen med et intakt økosystem.

Jerven - sjarmør i pels...

Jeg synes det første! Og jo mer jeg lærer om den, jo gladere blir jeg for at den finnes i norsk natur. Jerven er vårt største mårdyr og en sjarmerende tøffing. Den lever i fjellet, på tundraen og i nordlige skogsområder. En voksen jerv er ca. 1 meter lang og kan bli opptil 20 kg. Disse målene gjør jerven til det minste av "de fire store". Men selv om den er relativt liten er den i stand til å drepe byttedyr som er vesentlig større enn den selv, for eksempel rein.

Fra før er det kjent at jerven først og fremst finnes i områder med vill- og tam rein, som også er dens hovedføde i vinterhalvåret. Jerven blir ofte kalt "Nordens hyene" ettersom den er en typisk åtseleter. Jervens latinske navn derimot er *Gulo gulo* som betyr storeter. Dette gjenspeiler på mange måter forestillingen om at jerven er et blodtørstig dyr som kan spise ubegrensede matmengder. Opp gjennom tidene er det blitt laget mange eventyr om bjørn og ulv. Derimot finnes det få eventyr som omhandler jerven. Det skyldes nok at det mørke mårdyret med bustete hale, i gammel overtro, ble sett på som et mystisk dyr som stod i forbindelse med onde makter.... og onde dyr skulle man ikke avbilde ei heller nevnes ved navn.

Jerven kan utnytte mange forskjellige byttedyr og ikke minst rester fra de andre store rovdirene sin fangst. Selv om jerven er så pass liten, kan den med sine kraftige kjever lett knuse og utnytte marginnholdet i selv de tykkeste bein i f.eks et elgkadaver og den kan uten vanskelighet spise frosset kjøtt.

Jerven er videre en typisk hamstrer og derfor dreper den ofte mer enn den spiser. Den bruker snøen som sin naturlige fruseboks. Den graver kort og greit byttet ned og lagrer overskuddsbyttet til senere bruk. Jerven lagrer ofte byttedyr i en snøfonn, et bekkedar, i myr eller en steinur. Den gode luktesansen gjør at jerven kan oppspore lagret kjøtt under dype snølag. Overskudd av mat i en kort periode utnytter derved jerven på en effektiv og smart måte.

Undersøkelser av jervens mageinnhold viser at rein kan utgjøre så mye som 80 prosent av næringsinntaket. På andre-plass kommer faktisk smågnagere. Jerven dreper dessverre også sau og bidrar derfor til den konflikten som er mellom beitenæringen og rovdirene. Kadaver med kraftige bitemerker i nakken kan være tegn på at jerv har vært der.

Hvordan jerven samspiller med de andre rovdirene og hvilken betydning disse har for jerven sin utbredelse og antall er lite undersøkt. Men det er etter hvert mange som har observert at jerven dukker opp på kadaver som ulv, bjørn eller gaupe har drept. Gaupen og jerven befinner seg ofte i samme områder og det viser seg da at jerven drar stor nytte av gaupas åtsler. Dette medfører at jerven tar færre reinsdyr, samtidig som gaupa må felle bytte oftere. Gaupa ville ellers kunne vende tilbake til sitt bytte og følgelig være mett lengre. Dette er spesielt tydelig i tundralandskap der jerven lett finner gaupas bytte og omvendt i områder med tett skog/kratt.

Men Fjellreven har også en spesiell og god nytte av jerven. Ettersom jerven tar rødrev, fjerner den derved en hard konkurrent fra

fjellrevens matfat. Den sørger på denne måten også for å opprettholde en naturlig avstand og balanse mellom de to revartene. Dessuten legger faktisk også jerven gjerne igjen noen rester fra sine måltid til fjellreven. Denne hjelpen til fjellreven er bare en viktig ting av alt det som er jervens rolle i et fungerende økosystem.

Jerven er oppført som sterkt truet på den nasjonale rødlisten og som truet på den globale lista. Men i Norge vil man politisk ha færre av dem.... Hovedbegrunnelsen er hensynet til bruken av utmarksbeite for sau og beskyttelse av den samiske reindriftnæringen. Stortinget har fastsatt presise bestandsmål for alle de fire store rovviltartene. For jerv er det fastsatt et bestandsmål på 39 årlige valpekull. "Dette bestandsmålet er verken et minimumsmål eller et maksimumsmål, som betyr at forvaltningen må innrettes slik at bestanden til en hver tid ligger nærmest mulig bestandsmålet."

En bestand i tre deler.

I Norge finnes jerv først og fremst i fjellområdene langs riksgrensa mot Sverige og Finland, fra Sør-Trøndelag og nordover. Det finnes en mindre bestand i sentrale fjellstrøk lengre sør i Norge. DNA-resultatene av innsamlet ekskrementer bekrefter tidligere antakelser fra Norsk institutt for naturforskning om at vi i Norge har tre delte bestander av jerv, som skiller seg genetisk fra hverandre.

...eller bør den ~~MYRDES~~ allerede i hiet?

Det er en nordlig bestand i Troms, Finnmark og Nord-Finland, en sørlig bestand i Sør-Norge vest for Østerdalen, og en østlig bestand nord og øst for Østerdalen. I dag er det relativt liten utveksling av individer mellom bestandene av jerv i Norge, men bestandene har de siste årene vokst mer sammen.

Parring og drektighet

Parringstiden om våren og sommeren er eneste tiden på året at hann- og hunnjerv omgås. Hannen oppsøker ofte hi allerede i april for å sjekke om hunnen er parringsvillig. Jervens totale drektighetstid er hele ti måneder. Etter befruktningen blir egget liggende i dvale. Først ved årsskiftet fester egget seg til livmora og utvikles videre. Ungene fødes i februar - mars, så den effektive drektighetstiden er 30-40 dager. Fenomenet kalles "forsinket implantasjon".

Unger og oppvekst

Fødestua er en grop som tisper har gravd ut i en dyp snøfonn, gjerne i nærheten av en storsteinet ur. Fra gropa graves ganger til matforråd, toalett og ofte til selve ura. Hiet kan derfor bestå av et omfattende gangsystem. Bli tisper forstyrret, kan hun flytte med seg ungene til et nytt hi. Er matforrådet godt, kan hun holde seg i hiet i mange uker, men ofte forlater hun hiet om nettene for å jakte og oppsøke gamle matlagre.

Tallet på unger varierer. Ungekullet kan bestå av 1-4 unger, men to er mest vanlig. Ungene utvikles raskt. Ved fødselen veier ungene bare 100 gram og er helt hvite. I april/mai ligner de en voksen jerv av utseende, veier rundt tre kilo og har begynt å leke utenfor hiåpningen. Allerede 6-7 måneder gamle er ungene uavhengige av mora. Dødeligheten blant ung jerv er stor. De blir sjelden godtatt i aktivitetsområdene til eldre jerv og må derfor vandre ut for å etablere seg i nye områder.

.... bør den myrdes allerede i hiet?

Jakt og forvaltningsmessige "uttak".... Etter "uttak" av tisper og/eller valper fra 7 hi var det registrert 63 ynglinger av jerv i Norge før beitesesongen 2020. Av den grunn ble det gitt tillatelse til felling av 140 dyr i den kommende lisensfellingsperioden. 74 jerver ble felt. Det er lisensfelling som skal være den normale fellingsformen for å redusere skade som jerv påfører husdyr og tamrein.

Jakt på jerv har ikke vist seg å være spesielt effektiv. En grunn kan være jervens levevis, en annen, når på året jakten foregår. Men det synes også som om jakten har mindre "status" blant jegere og at det er større interesse og mer prestisje ved jakt på andre arter eller andre jaktformer. Jeg tror dette kan være en tungtveiende årsak. Og, selv om jervebestanden har økt de siste årene, ser vi ikke samme utvikling i dokumenterte og erstattede tap forårsaket av jerven på landsbasis. Utviklingen her har vært stabil eller nedadgående. **Det siste anslaget over antall jerv, var på i underkant av 400 individer (2020) – 74 ble skutt i lisensfelling 2020/2021. 16 jervevalper ble drept.... de siste ved såkalte "ekstraordinære – hiuttak".**

Miljødirektoratet hevder at "ekstraordinære uttak" av jerv var nødvendig for å redusere skade på husdyr og tamrein. Begrunnelsen er at jervebestanden ligger over Stortingets målsetting og at jakt/ lisensfelling ikke er effektiv nok. Uttakene gjennomføres av Statens naturoppsyn (SNO). Parallelt foretar de også bestandsregistrering.

mennesket med "maskiner". Normal jakt bør være det eneste tillatte og også da skal jerven avlives på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Jerven har egenverdi, den er et viktig åtseldyr og den skal være tilstede i sitt naturlige leveområde og er da en del av den økologiske balansen. Jerven er dessuten et sjeldent og svært spennende dyr, som er en opplevelse å få se for mennesker som finner glede i naturen.

Forvaltningen hevder på sin side at i perioden mars-mai, vil uttak av dyr fra ynglehi være den mest målrettede og presise formen for uttak i forhold til målsettingen om skadereduksjon i det gjeldende området. Dette fordi man da med sikkerhet tar ut dyr som har fast tilhold i området. Det innrømmes samtidig at "denne formen for uttak har en del etiske utfordringer".

Siste tall jeg besitter er fra 2021. Det var da registrert 53 valpekull av jerv i Norge. I 7 av disse hiene er tisper og valper tatt ut og drept. Totalt ble det avlivet 16 små jerveunger på "ekstraordinære uttak" denne vinteren og våren.

Hva er så disse "ekstraordinære uttakene" eller "hiuttakene" om man vil? Kort og brutalt fortalt betyr det å lokalisere jervehi med unger og avlive/drepe både mor og unger. Det tas også ut jerv ekstraordinært ved bruk av helikopter og snøscooter.

Norges Miljøvernforbund finner denne formen for "bestandsregulering" både umoralsk/uetisk og grusom. Jervemor og ungene hennes bør ubetinget få være i fred. Dyr skal heller ikke måtte løpe for livet og presses til det ytterste i frykt for

Stopp drap av jervemor og ungene hennes – ikke aksepter "ekstraordinære" uttak!

Mens vi venter på toget!

Nord-Norge er ikke tjent med en jernbane som raserer store naturområder på sin ferd mot Tromsø. Det finnes allerede en fullverdig jernbanelinje til Narvik via Kiruna i Sverige. Bruk den!

Det var stor betinget glede allerede hos Norges Miljøvernforbund da flertallet på Stortinget ba Regjeringen om å starte å utrede utbygging av Nord-Norgebanen. Nord-Norgebanen er nødvendig for frakt av bl.a gods til og fra Troms og

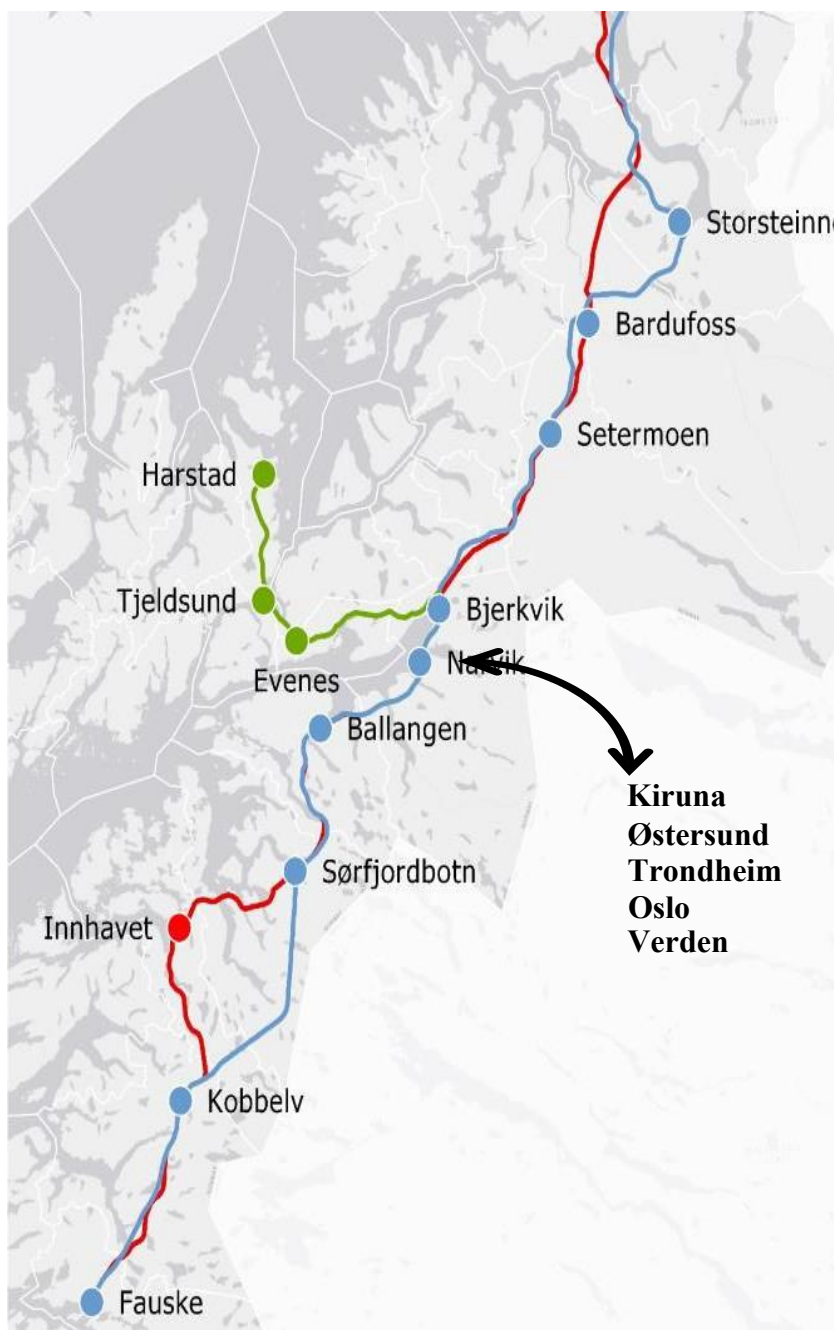
Finnmark. Nordøst for Tromsø, på fastlandet, er det etablert en såkalt Nasjonal havn for transport av gods i regionen. NMF mener at man allerede ved planlegging av havna burde ha en plan for Nord-Norgebanen. Dårlig planlegging?

Hovedtrekkene i NMFs syn på Nord-Norgebanen er at det ikke må jernbane mellom Fauske og Narvik. Strekningen består av mektig natur og en jernbane vil kreve enorme naturinngrep, noe som også vil medføre store kostnader. Vi har i dag flere jernbanelinjer (Ofofbanen-Malmbanen-Innlandsbanen) som går fra Narvik via Kiruna og Gällivare og videre sør- over Sverige med flere forbindelser til Norge og verden forøvrig.

Alt gods kan gå via Ofofbanen. Dobbeltspor på Ofofbanen bør prioriteres.

Raserer naturområder

Å etablere en ny forbindelse til Narvik fra Fauske er unødvendig og kostbart. For de turister som ønsker å reise strekningen Fauske-Narvik er turen med Nord-Norgeekspressen (buss) å anbefale. Turen inkluderer også en ferjetur via vakre Tysfjorden. I fremtiden vil også bussene og ferjene være elektrifisert eller drevet av en ikke fossil energikilde.

Reindrift

Den planlagte jernbane-traseen fra Fauske til Narvik vil gå via flere reindriffts-områder, noe som vil få store konsekvenser for disse.

Godsbåt

Godsbåten «MS Tege» gikk fram til 2013 mellom Bodø og Tromsø. Det jobbes idag for å gjenopprette godsrueten. Godsrueten vil kunne ta opptil 50 000 containere på ett år. Dette betyr 25 000 ærre trailere på veien mellom Bodø og Tromsø. er

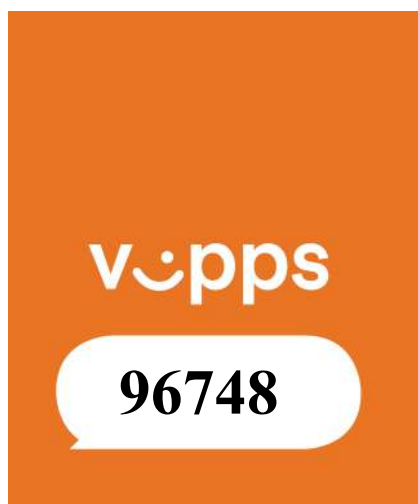
Hvordan godsrueten evt. kan samkjøres med Nord-Norgebanen må utredes.

Elektrifisering

Etableres det en jernbane mellom Narvik og Tromsø, det naturlig med en sidelinje mot Harstad fra Bjerkvik, noe som også er foreslått av

Reindriftnæringen vil bli skadelidende ved utbygging av en jernbane mellom Fauske og Narvik.
Foto: T. Gustavsen/Markedsutvalget for reinkjøtt.

Jernbanedirektoratet. Dette er nødvendig for både gods- og persontransport. Ofotbanen er elektrifisert, noe som også bør være målsetningen på strekningen mellom Narvik, Harstad og Tromsø.

Når sauen lider på utmarksbeite

Situasjonen med å få slagbjørn inn på utmarksbeite med sau er ikke bra. Sau og lam blir drept med store lidelser. I en slik situasjon er en rask felling av bjørnen det beste, så lenge man vet hvilket dyr man jakter på. Av de over 100 000 sau (Noen tusen i Troms) som forsvinner på utmarksbeite her til lands hvert år, er det kun en mindre del som blir tatt av rovdyr. Dette innrømmer også Mattilsynet i sine rapporter. Mesteparten av de sau og lam som forsvinner blir drept av andre årsaker. Reven dreper fortsatt lam. Med 2-delt forvaltning og bestandskartlegging ned på individnivå har beitenæringen det beste utgangspunktet. Mere gjeting ville uansett bidratt til mindre tap. Garantert.

De observasjoner man har gjort av bjørn den siste tiden må aksepteres som observasjoner av norsk fauna i vekst. Gledelig! Foto: Norges Miljøvernforbund.

I de siste ukene har det vært hektisk aktivitet blant bønder, rovdyrforvaltning og ordførere. Flere sau hadde blitt ihjelslått av flere bjørner i Bardu kommune. I fjor ble det tatt ca. 170 sau, der av ei binne med unger. I årets sak var det spesielt siden det var snakk om flere voksne bjørner. Bardu ligger forøvrig relativt langt utenfor det såkalte kjerneområdet for bjørn i

Målselv kommune. Hva som har skjedd med tanke på bjørnens tilstedeværelse utenfor kjerneområdet vites ikke. Det er jo en kjent sak at svenske reieiere har drevet med aktiv skremming av bjørn med luftkanoner i Dividalen. Hva mer har skjedd? Etter mange års forskning er det ikke funnet noe ekstra med bjørn utenfor kjerneområdet.

2-delt forvaltning

Stortinget vedtok i 2011 at fremtidig forvaltning av rovdyr skulle skje med 2-delt forvaltning. Forvaltningen delte Norge i beiteprioriterte og rovdyrprioriterte områder. Faktisk kom forslaget noen år tidligere fra Norges Miljøvernforbund v/undertegnede.

Under bestandsnivå

Statsforvalteren i Troms og Finnmark ga 09.06.21 fellingstillatelse på to bjørn i Bardu, Troms, etter at noen få sau var tatt. NMF mener det er en svært lav terskel for jakt på brunbjørn som både er sterkt truet i norsk fauna og der bestandsmålet ligger i dag under det nasjonale bestandsmålet både nasjonalt og regionalt. I Troms og Finnmark er bestandsmålet satt til 6 (6 årlige ynglinger) I 2020 var det under halvparten. Vi har et ansvar til å ta vare på bjørnen. Vi kan ikke stole på innvandring fra Sverige. Miljøvernforbundet påklaget vedtaket.

Bestandskartlegging

Rovdata driver kartlegging av bjørn ved hjelp av DNA-analyser og over mange år har man fått oversikten over bestanden av bjørn i Norge. I Troms var det i flg. Rovdata 7 individer før de 2 bjørnene i Bardu ble skutt.

Politisk hylekor

Som forventet stormet både ordfører Toralf Heimdal, stortingspolitiker Sandra Borch og Statsråd Bollestad fram i saken. Her var det snakk om en feilslått bjørneforvaltning. Her var det altfor mye bjørn. Hvor da? Vi må stole på Rovdata.

Udokumenterte rovdyr kan ikke medregnes i forvaltningen! Sannsynligvis var det årets stortingsvalg som trigget?

Andre dødsårsaker

Mesteparten av sau og lam på utmarksbeite i Norge blir drept av sykdom, flått, dyr som går seg fast, blir tatt av løshunder og rev. Reven tar faktisk lam. **NMF forventer like stort engasjement hos både bønder, forvaltning og politikere i fremtiden når det gjelder de dyrelidelsene ingen tør å snakke om: Ikke-rovdyrrelaterte-dødsfall hos sau og lam på utmarksbeite.**

SNO har en teori:

Fortsatt usikkert hvilken bjørn det er gitt skadefellingstillatelse på

UVISST: Det jobbes ennå med å identifisere bjørnen som har tatt sau i Bardu. ILLUSTRASJONSFOTO: PER LÖCH

BARDU: To uker før sauen ble tatt i Bardu, ble en ung hannbjørn observert i samme området. Det finnes ingen bevis som tilsier det er samme bjørn, men Statens naturoppsyn utelukker ikke det.

Publisert: 11.06.2021 kl. 07:00

Faksimile fra Nye-Troms 11.06.21.

Nå er det på tide å rydde opp i bjørneforvaltningen

Frykter at hele seks slagbjørner har vært på ferde

Faksimile fra Nye-Troms 24.06.21.

HEIMDAL: - Et svært vanskelig år for beboerne i Bardu. Her kommer forklaringen på hvorfor det er så vanskelig å leve i Bardu.

BARDU: De gjeldende bjørnedrammet i andre Troms sender sjokkbølger inn i sauemarkene. Nå frykter ordfører Toralf Heimdal i Bardu at det kan være så mange som seks bjørner som har angrepet sau i de tre kommunene Bardu, Salten og Lørringen.

Faksimile fra Nye-Troms 22.06.21.

"VEKST" ØDELEGGER NORGE

Vi trenger din hjelp nå!

Bilde fra Tysvær vindkraftverk, Rogaland - august 2020

Det norske landskapet ødelegges og rases i et omfang og tempo som vi aldri tidligere har opplevd maken til. Motorveier og jernbanelinjer beslaglegger stadig nye arealer. Matjord og myrområder dyrkes opp og/eller bygges ned. Det lagres enorme mengder av klimagassen metan i myr. Vindturbiner med opptil en kvart kilometers høyde (opptil 250 m) plasseres på de høyeste toppene i landskapet. Kraftlinjer etableres i uberørt natur. Fjellene du er så glad i blir nå flere steder i landet ødelagt for all fremtid. Sakene er mange.

Fjordene våre fylles stadig opp med oppdrettsanlegg i åpne merder. Enorme mengder organisk avfall slippes rett ut i økosystemene sammen med medisinerer mot bl.a lakselus. Når et oppdrettsanlegg medisineres mot lakselus, medisineres også økosystemene rundt. Skalldyr er ekstra utsatt, noe som får konsekvenser for fisken i fjorden. Oppdrettsnæringen fortrenger på denne måten kystfiskerne fra fjordene, som de har brukt i generasjoner.

Forvaltningen av våre sjeldne, rødlistede og utrydningstruede rovdyr er sterkt preget av krypskyting og en rovdryffentlig landbruks- og reindriftsnæring.

Norges Miljøvernforbund har i mer enn 25 år jobbet mot forurensing og rasering av norsk natur. Vi jobber for en helhetlig og fornuftig forvaltning av våre ressurser som ivaretar både natur og miljø. Støtt oss ved å bli medlem.

Se flere av sakene våre på nmf.no

Våre viktigste saker:

- Vindkraft
- Fornuftig energipolitikk
- Opprett inn i lukkede anlegg
- Strandrydding plast
- Levende Hav
- U-864, Kvikksølvubåten må heves
- Dumping av gruveavfall i fjorder
- Rovdyr
- Ren mat og rent miljø
- Artsmangfold og biodiversitet
- Jordvern
- Samferdsel
- Miljøopplæring
- Informasjonsarbeid

Norges Miljøvernforbund

Org.nr. 871 351 082

Skutevikbodene 24

Postadresse:

Postboks 593

5806 Bergen

Tlf: 55 30 67 00

nmf@nmf.no